

F.Y.B.A. SEM – I (CBCS -2016 COURSE) : WINTER - 2017

SUBJECT : ECONOMICS (G – 1) – I

Day : Monday
Date : 30/10/2017

Time : 11.00 A. M. TO 02.00 PM
Max. Marks : 60

W-2017-0004

N.B.:

- 1) All questions are **COMPULSORY**.
- 2) Figures to the right indicate **FULL** marks.

Q.1 A) Select and write the correct answer: [06]

- i) _____ is not a means of communication.
a) Radio b) Newspaper c) Post card d) Railways
- ii) National income is a _____ concept.
a) Stock b) Flow c) Statement d) None of these
- iii) _____ is a developed country.
a) India b) Germany c) Pakistan d) Nepal
- iv) In the recent period share of service sector in India's national income is _____.
a) Constant b) Declining c) Increasing d) None of these
- v) _____ is included in Human Development Index.
a) National Income c) Infrastructure facilities
b) Life expectancy d) Industries
- vi) According to 2011 census density of population in India was _____.
a) 324 b) 382 c) 400 d) 267

B) Answer in one sentence: [06]

- i) What is meaning of Human Development Index?
- ii) Define Gross Domestic Product.
- iii) Which are the modes of transport?
- iv) Name any two developing countries.
- v) What is 'Per Capita Income'?
- vi) What is the meaning of sex ratio of population?

P.T.O.

- Q.2** Attempt **ANY THREE** of the following: [12]
- a) Write a note on sectoral distribution of national income.
 - b) Discuss development of communication sector in India.
 - c) What is the meaning and concept of 'Developed Economy'?
 - d) Discuss importance of agriculture and service sector in Indian economy.

- Q.3** Attempt **ANY TWO** of the following: [12]
- a) What are the difficulties in measuring national income?
 - b) Compare Indian economy with the developed countries with regard to population and Human Development Index.
 - c) Explain importance of infrastructure in economic development.

- Q.4** Explain broad demographic features of India's population. [12]

OR

Discuss various characteristics of Indian economy.

- Q.5** Write short notes on **ANY THREE** of the following: [12]
- a) Energy Sources in India
 - b) Trends in National Income of India
 - c) Indian Economy at the time of Independence
 - d) Causes of Rural-Urban Migration

* * * *

मराठी रूपांतर

सूचना:

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) उजवीकडील अंक गुणांचा निर्देश करतात.

प्र.१ अ) खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा. (०६)

- १) खालीलपैकी ----- हे दळवळणाचे साधन नाही.
अ) रेडिओ
ब) वर्तमानपत्र
क) पोस्ट कार्ड
ड) रेल्वे
- २) खालीलपैकी ----- पर्यायाचा समावेश मानव विकास निर्देशांकात होतो.
अ) राष्ट्रीय उत्पन्न
ब) आयुर्मान
क) पायाभूत सोयी
ड) उद्योग
- ३) राष्ट्रीय उत्पन्न ही ----- संकल्पना आहे.
अ) साठा
ब) प्रवाही
क) स्थिर
ड) यापैकी नाही
- ४) ----- हा विकसित देश आहे.
अ) भारत
ब) जर्मनी
क) पाकिस्तान
ड) नेपाळ
- ५) अलीकडील काळात भारताच्या राष्ट्रीय उत्पन्नात सेवा क्षेत्राचा वाटा ----- आहे.
अ) स्थिर
ब) घटत
क) वाढत
ड) यापैकी नाही
- ६) २०११ च्या जनगणनेनुसार भारतातील लोकसंख्येची घनता ----- होती.
अ) ३२४
ब) ३८२
क) ४००
ड) २६७

ब) खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (०६)

- १) 'मानव विकास निर्देशांक' म्हणजे काय?
- २) 'स्थूल घरगुती उत्पाद'ची व्याख्या द्या.
- ३) वाहतुकीची विविध साधने कोणती?
- ४) कोणत्याही दोन विकसनशील देशांचे नाव सांगा.
- ५) 'दरडोई उत्पन्न' म्हणजे काय?
- ६) 'लोकसंख्येची लिंगभेदानुसार रचना' म्हणजे काय?

कृ. मागे पहा.

प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१२)

- अ) राष्ट्रीय उत्पन्नाची क्षेत्रीय विभागणी यावर टीप लिहा.
- ब) भारतातील दळणवळण क्षेत्राचा विकास यावर चर्चा करा.
- क) विकसित अर्थव्यवस्थेचा अर्थ व संकल्पना स्पष्ट करा.
- ड) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील शेती व सेवा क्षेत्राचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१२)

- अ) राष्ट्रीय उत्पन्नाचे मापन करण्यात कोणत्या अडचणी येतात ?
- ब) लोकसंख्या व मानव विकास निर्देशांकाच्या संदर्भात भारतीय अर्थव्यवस्थेची विकसित देशांशी तुलना करा.
- क) पायाभूत सोयीसुविधांचे आर्थिक विकासातील महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.४ भारताच्या लोकसंख्येची प्रमुख वैशिष्ट्ये सांगा. (१२)

किंवा

भारतीय अर्थव्यवस्थेच्या विविध वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही तीनवर टीपा लिहा. (१२)

- अ) भारतातील ऊर्जा साधने
- ब) भारताच्या राष्ट्रीय उत्पन्नाची प्रवृत्ती
- क) स्वातंत्र्यप्राप्तीच्या वेळेची भारतीय अर्थव्यवस्था
- ड) लोकसंख्येच्या ग्रामीण-शहरी स्थलांतराची कारणे

* * * *